

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania Z. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 11
września 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 21 czerwca 2018 r. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 10 listopada 2017 r., którym oddalono odwołanie Z. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 2 czerwca 2014 r., odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

Ubezpieczony wywiódł skargę kasacyjną od tego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 217 § 1 k.p.c., art. 227 w związku z art. 278 § 1 k.p.c., art. 380 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 328 § 2 w związku z art. 382 k.p.c. i art. 391 k.p.c., art. 385 k.p.c., a także na podstawie naruszenia

prawa materialnego, tj. art. 6 i art. 17 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w związku z art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na to, że zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, a nadto skarga jest oczywiście uzasadniona.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub

podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08). Za taką argumentację nie można zaś uznać stwierdzeń zawartych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania o konieczności dokonania wykładni art. 316 § 1 k.p.c. co do jego stosowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w szczególności, czy „w sprawach dotyczących prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, w drodze wyjątku, możliwe jest przyznanie prawa do świadczenia, o ile spełnienie przesłanki nabycia prawa do świadczenia następuje po dacie wydania decyzji”, przy czym chodzi o przesłankę niezdolności do pracy. Po pierwsze, wskazać trzeba, że skarga nie została oparta na naruszeniu art. 316 § 1 k.p.c. Nie może zaś stanowić okoliczności uzasadniającej wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej konieczność rozstrzygnięcia problemu odnoszącego się do interpretacji określonego przepisu, którego naruszenie nie jest podstawą tej skargi. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw. Niemożliwe jest więc przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na okoliczności, które wykraczają poza podstawy tego środka zaskarżenia, a więc nie mogą być uwzględnione przy jego rozpoznaniu. Po drugie, problem przedstawiony przez skarżącego był już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, a w judykaturze utrwalił się pogląd, że w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, które ma charakter odwoławczy i kontrolny, postępowanie dowodowe ogranicza się do sprawdzenia zgodności z prawem decyzji wydanej przez organ rentowy. Badanie takie jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydania decyzji, a więc w chwili ustalania prawa do świadczenia przez organ rentowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 1998 r., II UKN 555/97, OSNAPiUS 1999 nr 5,

poz. 181; z dnia 3 grudnia 1998 r., II UKN 341/98, OSNAPiUS 2000 nr 2, poz. 72; z dnia 20 maja 2004 r., II UK 395/03, OSNP 2005 nr 3, poz. 43; z dnia 12 stycznia 2005 r., I UK 93/04, OSNP 2005 nr 16, poz. 254 oraz z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 152/04, niepublikowane; z dnia 12 stycznia 2012 r., II UK 79/11, niepublikowane). W postępowaniu odwoławczym w sprawach o stwierdzenie niezdolności do pracy sąd weryfikuje ustalenia dokonane przez ten organ na podstawie opinii biegłych, która nie zastępuje orzeczenia lekarskiego wydanego w postępowaniu rentowym, lecz poddaje je ocenie. Sąd może zmienić lub uchylić decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych tylko wówczas, gdy jest wadliwa, nie może natomiast zastępować organu kompetentnego do jej wydania i we własnym zakresie ustalać prawa do świadczenia.

W konsekwencji, ujawniona w trakcie postępowania sądowego zmiana stanu zdrowia ubezpieczonego, stanowiąca przesłankę niezdolności do pracy warunkująca prawo do renty, nie może być uwzględniona, jako prowadząca do uznania kontrolowanej decyzji za wadliwą i do jej zmiany. Potwierdzając to, ustawodawca dokonał zmiany Kodeksu postępowania cywilnego przez dodanie ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 121, poz. 1264) przepisu art. 477¹⁴ § 4 k.p.c., stawiającego granicę kognicji sądowej w zakresie ocen lekarskich. Ustalono, że sąd nie może orzekać, co do faktów nieznanych lekarzom orzecznikom, ujawnionych dopiero w czasie postępowania sądowego i co do okoliczności, o których się nie wypowiedzieli.

Ostatecznie stosowanie art. 316 § 1 k.p.c. w sprawach, w których zgłoszono odwołanie od decyzji organu rentowego w sprawie świadczenia, do którego prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy, ma charakter szczególny. Ograniczone jest powoływanie się na nowości w zakresie ocen lekarskich pojawiających się dopiero w postępowaniu sądowym. Ograniczenie takie jest uzasadnione instytucjonalnie, gdyż usuwa możliwość wydawania orzeczenia lekarskiego przez lekarzy niebędących lekarzami orzecznikami, którym funkcja ta została zastrzeżona w art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Według przyjętej konstrukcji, biegli sądowi mogą kontrolować kwalifikację w zakresie niezdolności do pracy, ale nie mogą sami tej

kwalifikacji dokonywać, więc ich opinie nie mogą mieć za podstawę nowych okoliczności mających wpływ na ocenę niezdolności do pracy powstałych po wydaniu orzeczenia przez lekarzy organu rentowego. Ubezpieczony powinien być ponownie zbadany przez lekarzy orzeczników, jeżeli przyczyny uzasadniające ocenę stanu jego zdolności do pracy odmienną od orzeczenia, na którym opiera się zaskarżona decyzja, powstały po dniu złożenia odwołania od decyzji organu rentowego, przy czym jeżeli powstały wcześniej, ale po wydaniu orzeczenia przez lekarza orzecznika lub przez komisję lekarską, sprawa w ogóle nie powinna trafić do sądu (art. 477⁹ § 2 k.p.c.) – por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r., II UK 11/14, LEX nr 1545033.

Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oraz uzasadnienie wniosku. Uzasadnienie to nie może poprzestawać na odwołaniu się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, lecz musi obejmować wyodrębnioną argumentację jurydyczną przekonującą, że powołana przez skarżącego przesłanka w sprawie zachodzi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie, przy uwzględnieniu, że „oczywistość” skargi to jej zasadność ewidentna, niewątpliwa, możliwa do stwierdzenia bez głębszej analizy (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75). Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie przedstawia tak rozumianego uzasadnienia „oczywistości” skargi. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zawarte w tym zakresie jest bowiem jedynie stwierdzenie, że skarga jest oczywiście uzasadniona, „albowiem nie zostały poczynione pełne ustalenia faktyczne w zakresie długości okresów niezdolności do pracy wnioskodawcy Z. G., czy na moment wydawania decyzji znajdował się on w fazie częściowej remisji choroby. Nadto bezzasadnie oddalono wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy ortopedy-traumatologa i neurologa”. Z takiego sformułowania nie wynika nawet to, jakie przepisy prawa miałyby naruszyć Sąd Apelacyjny i na czym miałyby polegać to naruszenie, co całkowicie wyklucza możliwość stwierdzenia, że skarga jest *prima facie* oczywiście uzasadniona.

Skarżący nie zdołał więc przekonać o potrzebie rozpoznania jego skargi kasacyjnej, w związku Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c.).

I.n